

Iš S. Čiurlionienės atsiminimų

Publika reikalavo paveikslus aiškinti. Tai stumdavo Konstantiną iš pusiausvyros: „Kodėl žmonės nežiūri. Kodėl nejtempia savo dvasios – juk kiekvienas kitaip prieina, kitaip priima meno kūrinį. Kodėl tu manęs neklausi: „Ką tai reiškia? Ką tai reiškia?“ Ir tas toks santūrus, lygus ir švelnus žmogus vos susivaidydavo nuo šiurkštaus žodžio. Atsimenu kaip šiandie, buvo mano budėjimas parodoje, jėgo „didžiausia dama“¹ Vileišienė Petrienė. Dailininką pasveikino: „Kaip gerai, kad tamsta esi, prašau man aiškinti.“ Jau pamačiau Konstantino veide ironijos blykstelėjimą. „Raigrodas. Kas tai yra?“ – „Tai tokia vieta netoli Druskininkų.“ – „Bet čia parodyta aukšta žemės ūkio kultūra, kokios Lietuvoje nėra. O čia (žvilgtelėjo į katalogą) – „Malda“. Kokia malda?“ – „Tėve mūsų.“ Aha. Dabar dailininkas parodė ranka į keistas gauruotas būtybes, grojančias arfomis²: „Čia „Sveika Marija“, – ir pasisukęs nuėjo į šalį – išėjo iš parodos. Tiesa, tai buvo labai nemandagu, bet lankytojos absoliutiškas svetimumas meno pasauliui ir arogantiška laikysena iššaukė tokią reakciją. Tas visiems visados labai delikatus žmogus, jei jį kas principiniuose dalykuose skaudžiau palietė, reaguodavo šiurkščiai. Tik su savo šeima, su kukliais žmonėm atrasdavo švelnius paaiškinimo žodžius. Kai pasilikdavome vieni du parodoje ir aš imdavau nedrąsiai improvizuoti paveikslų temomis, tada Konstantinas džiūgavo ir dėkojo.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, Vytautas Landsbergis, *Laiškai Sofijai*, Vilnius: Baltos lankos, 2011, p. 86–87.

¹ Matyt, *grande dame* atitikmuo.

² Iš M. K. Čiurlionio „Himno“ triptiko – nebaigto poliptiko.